

הקדמה למורה

פרויקט "[פנים. יום. זיכרון.](#)" הוא מיזם שמנציח זיכרונות מחייהם של נופלים באמצעות סרטי אנימציה. רסיסי זיכרון, רגעים קטנים בחייהם של הנופלים, שחברים וקרובים של הנופלים בחרו לשתף, קמים לתחייה על המסך ומעניקים ליקיריהם נצח. בבסיס הפרויקט עומדת האמונה שהזיכרונות נושאים משמעות יותר מיום אחד בשנה.

בכל שנה אנו פונים ליוצרים צעירים בתחום האנימציה בבקשה להנציח רגעי מפגש וחסד בחיי הנופלים. היום הפרויקט מונה יותר מ-40 סרטים, ובכוונתנו לבסס מאגר זיכרונות וירטואלי ישראלי רחב ממדים. את כל הסרטים ומערכי השיעור, המתאימים למגוון שכבות גיל, אפשר למצוא באתר בית אבי חי, [בעמוד הפרויקט.](#)

לקראת יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולנפגעי פעולות האיבה, יצרנו מערכי שיעור חדשים העוסקים בזיכרון ומותאמים לכיתות ה'-י"ב, ואף למכילות קדם צבאיות; כל שכבת גיל על פי יכולותיה.

אנו מאמינים כי מערכי שיעור אלה, הכוללים צפייה בסרטים שונים ודיון מעמיק על משמעותו של הזיכרון בחיינו בהקשר של הסרטים שראינו, מאפשרים לנו להשפיע על עיצוב תודעת הזיכרון של תלמידינו.

אומנם מערכי השיעור הינם מותאמי גיל, ואולם אין אנו יודעים מהם הסיפורים המשפחתיים של התלמידים. אנו ממליצים לצפות מראש בסרטי מערך השיעור שבחרתם ולנקוט משנה זהירות שעה שאתם דנים בנושאים המורכבים שיום הזיכרון מזמן לדיון.

מערכי השיעור המציעים מגוון תכנים והצעות לדיון, הם ארוכים יותר מזמן שיעור ממוצע. עליכם לבחור את התכנים המתאימים ביותר לכיתתכם, וכך להתאים את מהלך השיעור לזמן העומד לרשותכם.

המבנה של כל מערכי השיעור המקוונים כולל טקסטים ותמונות לשיתוף מסך עם התלמידים, ואלה ישמשו לכם מצגת.

אנו מאחלים לכם הצלחה וימים טובים,

צוות הפרויקט

פנים. יום. זיכרון.

לומדים וזוכרים

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

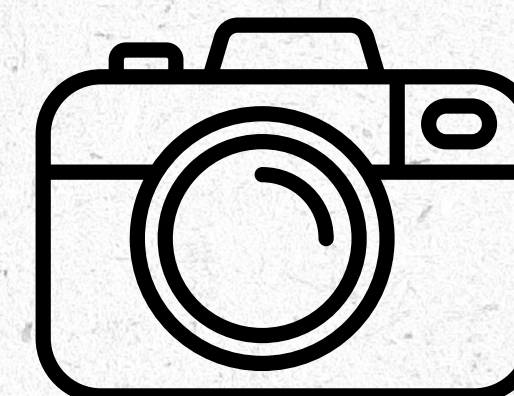
במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

מהלך השיעור

<<< מערך שיעור מקוון לתיכון >>>

נבחן יחד את המתח שבין תפיסה סובייקטיבית למציאות אובייקטיבית. האם
נקודת מבט משמשת כלי לשינוי המציאות, או דווקא מנציחה עיוורון והשטחה
של המורכבות המובנית בתוכה?

בתוך ומחוץ לעדשה מהלך השיעור

חלק ראשון (10 דקות)

- פעילות פתיחה
- דיון משותף

חלק שני (20 דקות)

- צפייה בסרט
- דיון משותף
- לימוד טקסט

חלק שלישי (15 דקות)

- צפייה בסרט
- דיון משותף
- משימת צילום/כתיבה
- סיכום השיעור

סה"כ: 45 דק'

פנים. יום. זיכרון.

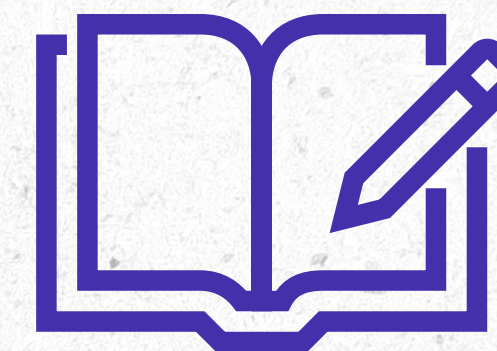
בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

פעילות פתיחה ודיון פתיחה

- בחרו תמונה אחת שצילמתם בשלפון שלדעתכם ברור שאיש מלבדכם לא יכול היה לצלם אותה, כלומר, תמונה המשקפת את נקודת המבט הייחודית שלכם. שתפו בתמונה והסבירו בקצרה למה בחרתם בה.

• דיון משותף

- מה הופך את נקודת המבט שלנו לייחודית?
- האם הייחודיות שלנו ניכרת בכל דבר שאנחנו עושים?
היכן היא מטושטשת יותר? האם יש לכך דוגמאות
בבית הספר?

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

צפייה בסרט, דיון ולימוד טקסט

רקע למורה

הסרט מספר את סיפורה של גייל רובין, צלמת עיתונות שעלתה ארצה מניו יורק וצילמה את מלחמת יום כיפור. לאחר המלחמה יצרה קשרים טובים עם החברה להגנת הטבע והרבתה לצלם נופים וטבע. היא הייתה תופעה ייחודית בזירת צילומי הטבע, שנחשבת לזירה גברית מאוד, אז והיום. מומלץ לקרוא עוד על גייל [בעמוד הפרויקט](#).

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

• נצפה בסרט "גייל" (אורך הסרט 2:46 דקות)

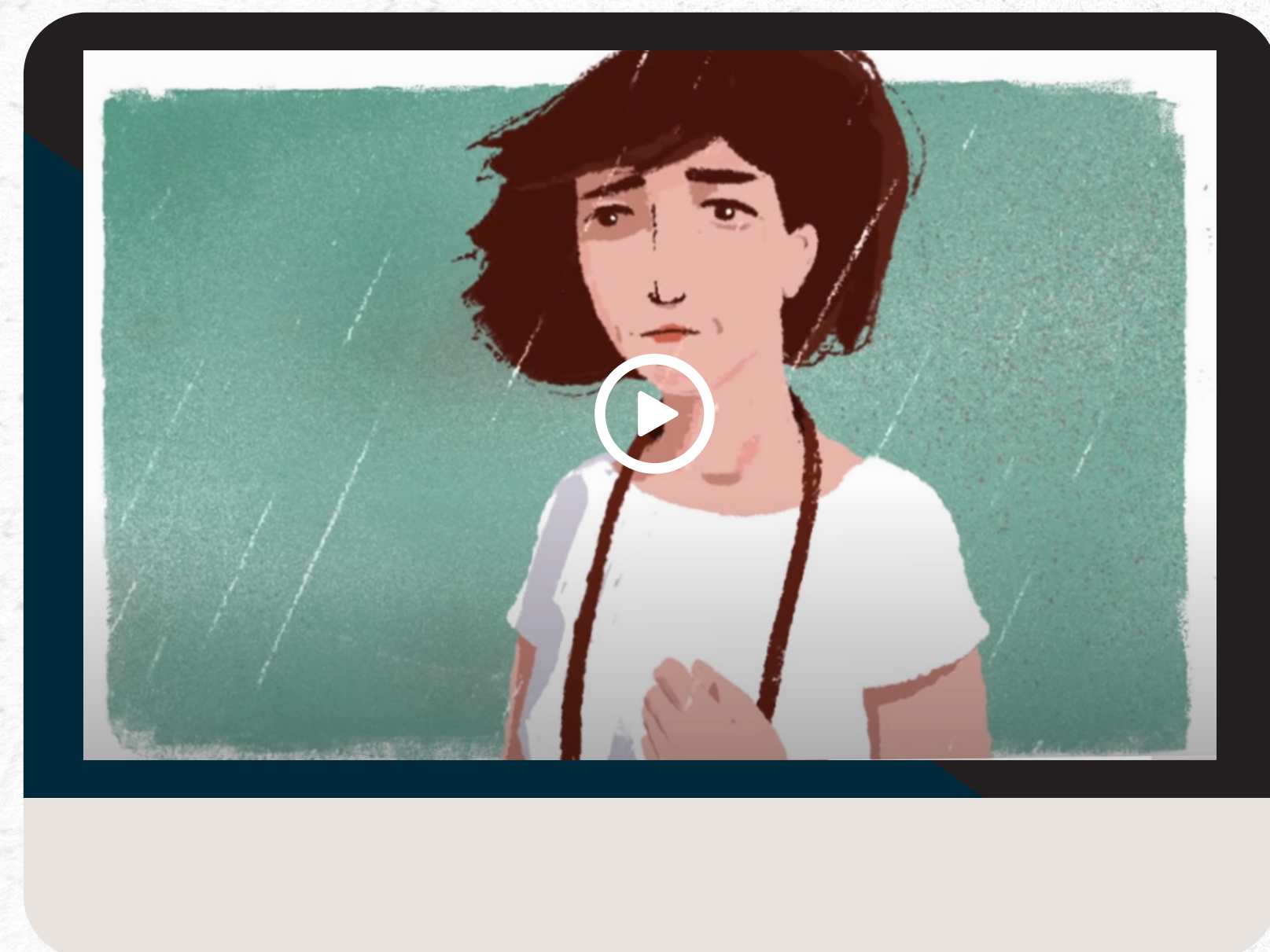
הנחיה לפני הצפייה: הסרט מספר את סיפורה של גייל רובין, צלמת מלחמות וטבע. נסו לבחון באילו אופנים עדשת המצלמה נוכחת בסרט ואיך היא מציגה את המציאות.

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

- כדאי להוריד את הסרט מיוטיוב למחשב מראש, וכך להימנע מעיכוב בהקרנתו.
- כדי לצפות יחד בסרט, מומלץ לשתף את המסך עם התלמידים ולהשתיק את שאר הקולות.

שאלות לדיון משותף לאחר הצפייה בסרט:

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

- מה חשבתם על הסרט?
- מה לדעתכם הוא מבקש לספר לנו?
- מה משך אתכם בסרט או הפריע לכם?
- אילו אמצעי מבע קולנועיים חיזקו את הניגודים בסיפורה של גייל?
- לדעתכם, מהו תפקידה של עדשת המצלמה בסרט?
- גייל הייתה כאמור צלמת מלחמות, אך אהבתה וכישרונה היו נתונים בעיקר לצילום טבע, שבו בחרה להתמקד בשנים האחרונות של חייה. האם לדעתכם יש סתירה בין צילום טבע לצילום מלחמות? הסבירו.
- צלם קובע כיצד להציג מציאות, מהו נושא הצילום, מה ייכנס לפריים ומה לא. האם לדעתכם נקודת המבט של גייל באה לידי ביטוי גם בצילום מלחמות? באיזה אופן?
- האם יש רגעים בחיים שבהם אתם מרגישים את הפער בין נקודת המבט שלכם ובין מה שגלוי לעין?
- האם תמונות שצילמתם או שאתם מופיעים בהן מציגות מבט חלקי, שחסרים בו חלקים מהמציאות? אילו חלקים מטשטשות או מעלימות התמונות שלכם ומדוע?

לימוד משותף בקבוצות קטנות

קראו את השיר של ויסלבה שימבורסקה - גרגר חול (מצורף גם כנספח).

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

גרגר חול | ויסלבה שימבורסקה

אָנוּ מְכַנִּים אוֹתוֹ גְּרֵגֶר חוֹל.
וְהוּא אֶת עֲצָמוֹ לֹא גְרֵגֶר וְלֹא חוֹל.
הוּא מְסַתֵּדֵר בְּלִי שֵׁם כָּלְלִי, מְסִים,
חוֹלֶף, קְבוּעַ,
שְׁגוּי אוֹ נָכוֹן.
הוּא לֹא זָקוּק לְמַבְטָנוּ, מְגֵעָנוּ.
הוּא לֹא מְרָגִישׁ נִרְאָה אוֹ נִגּוּעַ.
וְהַעוֹבְדָה שֶׁצָּנַח עַל אֶדֶן הַחֲלוֹן

זוֹ רַק הִרְפָּתָקָה שְׁלָנוּ, לֹא שְׁלוֹ.
בְּשִׁבִּילוֹ זֶה הֵינּוּ הֶךָ, כְּמוֹ לְצַנֵּחַ עַל כָּל
דָּבָר אַחֵר,
בְּלִי הַנִּדְאוֹת שֶׁכָּבַר צָנַח
אוֹ שְׁעוּדוֹ צוֹנֵחַ.

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

שאלות לדיון בקבוצות קטנות:

- אילו תחושות מעלה בכם השיר בנוגע ליחסיות הגלומה בתפיסת האדם את המציאות ואת הטבע?
- האם יש לנו אפשרות לראות את המציאות מבלי "לעוות" אותה דרך נקודת המבט הייחודית לנו?

פנים. יום. זיכרון.

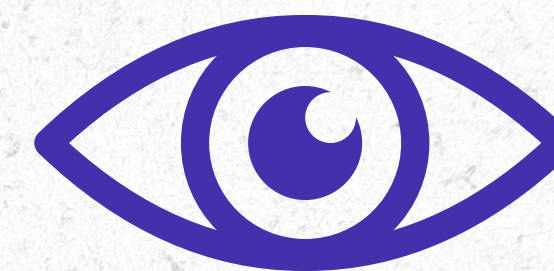
בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

צפייה בסרט, דיון ומשימה

רקע למורה: נצפה בסרט נוסף המתאר את עולמה הפנימי העשיר
של אורי אנסבכר, שנגדע באכזריות. מומלץ לקרוא עוד על אורי
אנסבכר ועל יצירת הסרט [בעמוד הפרויקט](#).

הנחיה לפני הצפייה: נסו לבחון את בחירת הצבעים בסרט ואת היחסים בין המציאות המוצגת לנקודת המבט של אורי.

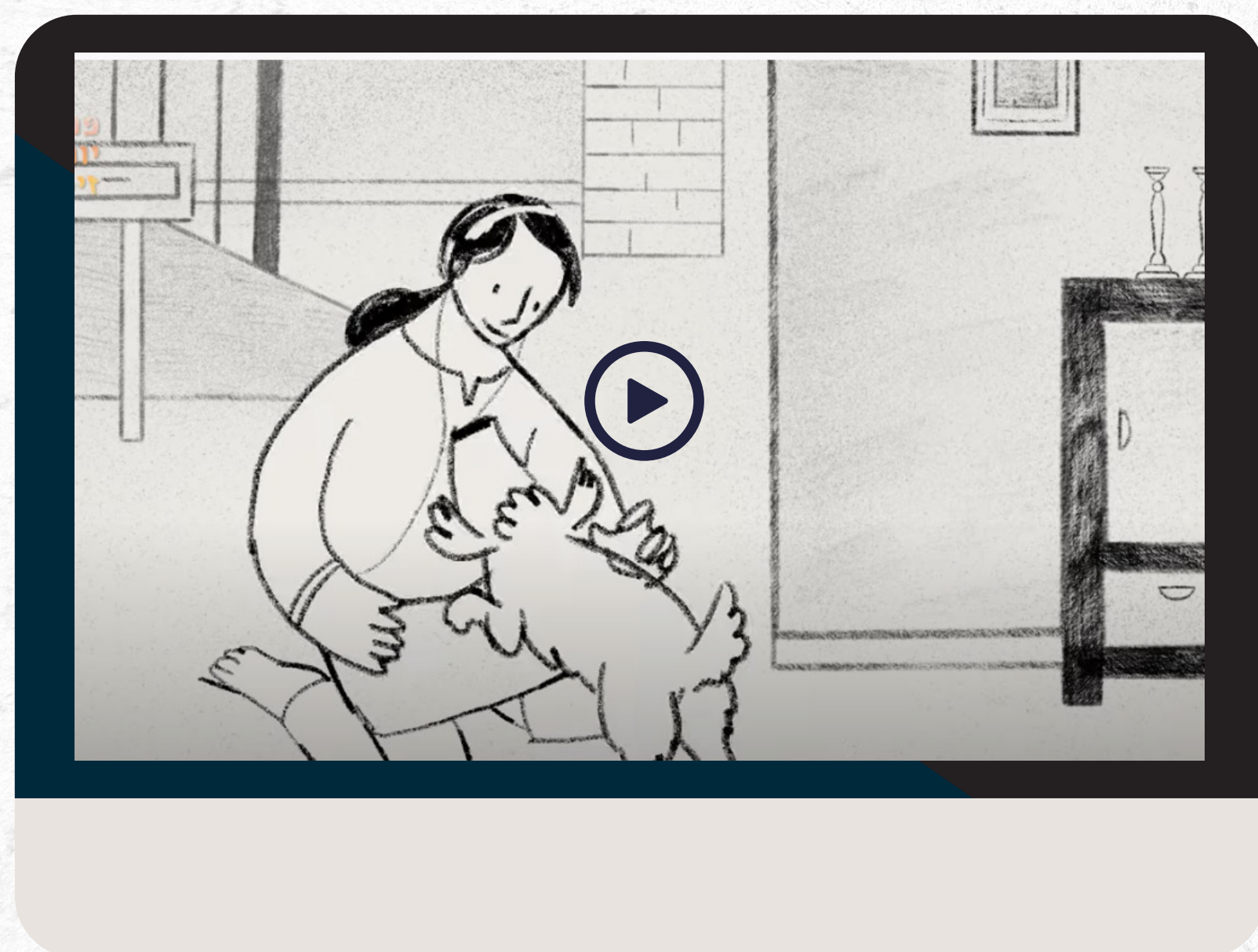

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

• נצפה בסרט "[שערי גן עדן](#)" (אורך הסרט 3:27 דקות).

• כדאי להוריד את הסרט מיוטיוב
למחשב מראש, וכך להימנע
מעיכוב בהקרנתו.

• כדי לצפות יחד בסרט, מומלץ
לשתף את המסך עם התלמידים
ולהשתיק את שאר הקולות.

**למורה: לאחר הצפייה בסרט
נאפשר דיון משותף:**

הצעות לשאלות לדיון:

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

• מה מסמלת לדעתכם בחירת הצבעים בסרט?

• מהי דעתכם על דמותה של אורי?

• כיצד מוצגים "שערי גן עדן" בסרט? האם הם קיימים במציאות או שמא רק

בעולמה הפנימי של אורי? האם אנחנו יכולים לייצר מציאות בעצמנו?

• הדימוי של גן עדן מבטא את ההתכווננות העמוקה של אורי לראיית ה"טוב"

במקום שלא-קל לאתר אותו ואת ההתעקשות להעמיק בו, גם לנוכח הקשיים

שמציב העולם. אילו רווחים ואילו מחירים יש להתעקשות למצוא יופי

במציאות מורכבת וקשה?

• אילו איכויות נדרשות למציאת הטוב בתוך מרחבים של קושי? מהם גלגלי

העזר המסייעים לכם במרחבים של מצוקה וקושי?

סיכום:

למורה: נסכם את הדברים המרכזיים שעלו במליאה הנוגעים ליחסים המורכבים בין השקפה סובייקטיבית למציאות ובין הכוח שבנקודת המבט הייחודית והעולם הפנימי לסכנה שבעיוורון למציאות עצמה.

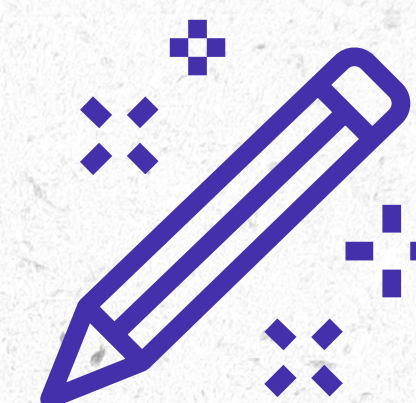

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

משימת צילום/כתיבה:

• צלמו תמונה המבטאת יופי בתוך קושי, אור בתוך חושך, עוצמה בתוך חולשה. חשבו היטב על הניגודים הללו לפני שתצלמו את התמונה. לאחר מכן שתפו את התמונה והסבירו מה צילמתם ומדוע.

• לחלופין, כתבו לפחות שלוש מטאפורות המייצגות בעיניכם בצורה טובה את הניגודים הללו ושתפו בהן.

למורה: נסכם את הדברים המרכזיים שעלו במליאה הנוגעים ליחסים המורכבים בין השקפה סובייקטיבית למציאות ובין הכוח שבנקודת המבט הייחודית והעולם הפנימי לסכנה שבעיוורון למציאות עצמה.

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

< נספח

פנים. יום. זיכרון.

בתוך ומחוץ לעדשה

במערך זה נעסוק
באופן שבו נקודת
מבט פוגשת את
המציאות

מתוך "נוף עם גרגר חול", ויסלבה שימבורסקה

אָנוּ מְכַנִּים אוֹתוֹ גֶּרֶגֶר חוֹל.
וְהוּא אֶת עֲצָמוֹ לֹא גֶרֶגֶר וְלֹא חוֹל.
הוּא מְסִתֵּדֵר בְּלִי שֵׁם כָּלְלִי, מְסִיִּים,
חוֹלֶף, קְבוּעַ,
שְׁגוּי אוֹ נָכוֹן.
הוּא לֹא זָקוּק לְמַבְטָנוֹ, מִגֵּעָנוֹ.
הוּא לֹא מְרָגִישׁ נִרְאָה אוֹ נָגוּעַ.
וְהַעוֹבְדָה שֶׁצָּנַח עַל אֶדְן הַחֲלוֹן
זוֹ רֶק הִרְפָּתָקָה שְׁלֵנוֹ, לֹא שְׁלוֹ.
בְּשִׁבִּילוֹ זֶה הֵינּוּ הֶךָ, כִּמוֹ לְצִנְחַ עַל כָּל
דָּבָר אַחֵר,
בְּלִי הוֹדָאוֹת שֶׁכֶּבֶר צָנַח
אוֹ שְׁעוּדוֹ צוֹנֵחַ.